

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ)

„Gazeta” ieșe în fie-care zi
Abonamente pentru Austrii-Ungari
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl.; pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dușul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. s. s. s.
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 97.—Anul II.

Brașov, Duminecă 30 Aprilie (12 Mai)

1889.

Brașov, 29 Aprilie v.

Intr'unul din numerii premergători ai foicei noastre unu Român fruntaș din Sălagiu a dîs, că mai ales de aceea mergu treburi noastre naționale așa de rău, pentru că nu este unire, nu este disciplină cum se cuvine între noi.

Are dreptate fruntașul din vorbă, că cele mai mari neajunsuri ni-le pricinuesc înșeși slăbiciunile noastre, cari ne desbină și ne fac cu neputință de a ne apăra limba și naționalitatea amenințată și de a ne vedea de treburi și interesele noastre naționale cum se cade.

Și ore care este izvorul acestor slăbiciuni?

Poporul român este iubitor de adevăr și inclinat spre muncă, și lucrare pacinică, el este și foarte primitiv pentru tot ce e bun, frumos și folositor, este sîmțitor și recunoscător. Tote aceste nobile însușiri îl facu destoinic pentru or-ice rîndială bună, așa că nu este nici o greutate de a-l conduce. Chiar adversarii neamului nostru recunosc, că poporul român e blînd și ușor de condus.

Ei bine, decă este așa de unde vin multe neînțelegeri și desbinări, de unde destrăbălarea în conducerea poporului nostru?

Este lucru firesc, că ca ori și ce în lume așa și conducerea unui popor se îndreptă după unele legi morale și sociale, dela cari nu este iertat a ne abate fără a aduce cea mai mare stricăciune cauzei comune.

Cea mai de căpeteniă cerință a unei înțelepte conduceri este, ca cei ce suntu chemați a conduce să premergă cu pilde bune și prin faptele lor să se străduiască a câștiga iubirea și încrederea poporului.

Cum va pute însă poporul iubi, cum se va pute el crede în nise fruntași și conducători,

cari ei însiși trăiesc în vrajbă unii cu alții, cari se mîncă unii pe alții de multeori mai rău ca nîmurile străine, dîndu prin faptele lor pătimașe și lipsite de or-ice iubire frătească cea mai rea pildă obștei românesce?

Pentru ca poporul să potă fi condus cum se cuvine și afacerile noastre naționale să potă merge mai bine să cere înainte de tôte, ca să existe cea mai deplină înțelegere, cea mai frătească armonie între fruntași și conducătorii poporului nostru însiși.

Cîtu timp se voru rîsboi aceste fruntași și conducători între sine; cîtu timp bălaurul ambițiilor lor deșerte personale nu va fi isgonit din mijlocul lor; cîtu timp fiecare va voi să fiă mai cu minte ca celălalt și voru căuta să se împiedece unii pe alții în tôte întreprinderile frumoșe și folositoare pentru binele obștesc din invidie, ca să nu fiă nici unul mai lăudat, nici unul mai vîdutu pentru faptele și stăruințele sale obștesce; cîtu timp mulți dintre cei chemați a sta în fruntea poporului voru trăi în nepăsare pentru suferințele lui, vîdîndu-și numai și numai de treburi și interesele lor private, — nu ne vomu pute aștepta la nici o îndreptare, la nici unu bine pentru cauza noastră comună națională.

Poporul nostru așteptă ajutor, sfaturi bune și înțelepte, așteptă fapte românesce dela conducătorii săi. El este sătul până'n gât de certe și neînțelegeri și de totu felii de intrigi și meschinării personale.

Poporul nostru a crescut în școala suferințelor și a lipselor. El nu înțelege dîr nicîdecum pe aceia, cari nicî odată nu sunt cu nimic mulțumiți și cari atunci, cînd el este mai prigunit și apăsatu, se cîrtă între sine pentru fleacuri, ca să-și implinescă nise poște deșerte personale.

Poporul nostru scie să rabde — ba rabdă încă pré multu. El scie să se contenescă, să fiă modest în poștele sale. De aceea el trebuie să se îngrozescă, cînd vede de multe ori pe cei ce au crescut la școle din sudora lui, că nu-și mai incap în piele, că se cred mai presus de el, că sunt infumurați și nu sciu nici răbda, nici a-și stăpâni patimele; dîr inima i se rupe cînd vede că din pricina unor astorieli de capete scrîntite se nascu apoi certe și vrajbe între frați, aducîndu sporu numai dușmanilor nîmului românesc.

Poporul nostru simte și scie că el prin munca lui cea atîtu de amară susține totu ce avem românesc, susține pe toți cari chemați sunt a fi razimul lui în aceste timpuri grele. De aceea lui nu-i va intra în capu nicî odată ceea ce pretind și facu unii, cari se laudă a fi naționaliști, că adecă numai de acolo, că ei se inavutesc, că le merge lor și familiilor lor bine, ar avé vr'unu folos și poporul.

Poporul nostru e multu pățitu și de aceea nu crede, că cineva îi voesce binele, până ce nu-i dă dovede prin faptele sale, prin îngrijirea sa neinteresată de șorțea lui, prin aceea că se face luntre și punte pentru a-l apăra de rele și nedreptăți.

Fruntași și conducătorii poporului român să nu uite nici o clipă, că tôte isbîndile câte le-am avut în trecut, avem să le mulțumim numai bunei înțelegeri și legături strînse frătesce dintre ei, căci cînd ei au fost uniți și gata a aduce jertfe pentru cauza comună națională poporul totdeuna a fost cu ei.

Peste câteva zile serbăm aniversarea mării adunări naționale dela 3 (15) Maiu 1848.

Ce altceva ne reamintesce această mărță dî, decătu frătesca unire și buna înțelegere, ce a dom-

mitu atunci între popor și conducătorii lui cînd, în mijlocul celei mai nobile însușiri, au depus cu toții jurămîntu în Câmpul Libertății, cumcă nicî odată nu se voru lăpêda de naționalitatea lor, ci o voru apăra în veci cu puteri unite în contra tuturor dușmanilor și periculelor și cu puteri unite voru lucra pentru viața, onóra, cultura și fericirea ei în tôte timpurile.

Să avem totdeuna înainte ochilor noștri această mărță iconă a unirei frătesce și a bunei înțelegeri dintre noi, de câte ori se cere să facem vr'unu pas pentru binele poporului nostru și pentru apărarea lui în contra or-cărora nedreptăți. Căci dîcea tericitul Bărnuțu: „precum suntem uniți cu limba așa se cade să fim uniți și cu inima la tôte lucrurile, cari sunt spre luminarea, libertatea și binele națiunei!”

Revista politică.

Din năuntru. Desbaterile generale în dieta ungurescă asupra bugetului pe 1889 s'au terminat și s'au început desbaterile speciale. În cursul desbaterilor generale, s'au mai dat multe pe față din nechibzuitele fapte ale regimului unguresc. Astfel s'a arătat, că cheltuielile statului s'au urcatu cu 109 milioane de cînd e ministru Kolomanu Tisza despre care br. Kaas a dîs că e cel mai ușuratic ministru-președinte unguresc, dările s'au urcatu cu 146 milioane, și legi de dare s'au făcutu 79, și se voru mai face și altele. Datoriile statului sunt atătu de mari, încătu numai interese plătasce statul peste 129 milioane fl. pe an. Poporul a sărăcit și emigră, sărăcia se întinde mereu, deficitul e nesfîrșit, organele financiare caută să storcă cîtu mai multu dela popor, dîse Helfy. Ministrul Tisza s'a îngrijit numai să-și facă majoritate în dietă prin alegeri, a-jungîndu a fi corțeș în Ardélu până și învățătorii unguři și inspeditorii școlari unguresci, și făcîndu servicii de corțeșire până și băeții de școlă. Posturile de

FOILETONULU „GAZ. TRANS”

Un episod hazlu din mănăstirea Putnei, dinainte de cincideci de ani.

La bătrînețe trăsese omul din amintiri. Timpul de față îi este greoiu, cel viitor îl îngrijesce, și fericie de el decă are amintiri, pe cari cu plăcere le revie în gîndul său. Ele sunt dreptu o carte bună, ce ai cetit'o cîndva și te-a mulțamit, o iai apoi după o vreme erăși și o mai cetesc, gustîndu-i plăcerea de odinioară.

În mijlocul amintirilor dureroșe puțin petrece omul; altfelu e însă decă privește în ele ceva de totu iubit și își face din ele unu cultu de jelire asupra nenorocirii celei mari și grele ce a îndurat'o....

Intr'o asemenea stare mă aflu și eu... Dîr câte-odată îmi aduc aminte ce dîcîeu bătrîni noștri, că nu-i bine să totu jelesc după cineva, pe care l'ai iubit, că-i faci și lui inima grea, și de aceea cu câte o pauză în jelirece-mi facu

de silă, îmi petrecu câte-odată și cu aducerii aminte mai vesele și mai senine.

Mă dăduse tatăl meu, deși nu tocmai cu ivoia și a mamei mele, la mănăstire să învățu carte, căci pe vremile acelea — era la anul 1829 — nu se pomenea de școl pe la sate, precum sunt astăzi, ci celu care dorea să-și învețe copilul a ceti măcar în ceaslov și în psaltire, și-l da la unu neam al său la mănăstire, ori de slugosoră la unu călugăr și aducîndu-i sub nume de meringiere câte ceva de-acasă, ce cugeta că ar plăc călugărului, acesta printre utrenii și liturgiă, și câte-odată și după aceea bucherea, cu bietul băetu, cum bucherea, până celu „scotea din greu”, și băetul potrivea acum cuvinte din bucovnă colo la: „fă ce gode vești că-i bine, dreptate și pace fie-tine”, și-apoi în cîslov la „auți-te Domnul” și „graiurile mele”.

Nu-i vorba, învățatura-i scumpă și de aceea nicî nu se câștigă ea așa de lesne. Până ce decî ajungea unu bietu băiatu la ceaslov și psaltire, pierdeau

cam multu urechile lui din forma-le primitivă — căci dîcî cine ce-a dîce, și călugărul e om și decă băetu nu nîmerea să dîcă: glagol az ga, dară gla, — apoi și răbdarea călugărului dela o vreme se sfîrșia.

Dîră acum, cum era, bine, rău: cartea pe atuncea, cum dîseiu, se 'nvêta mai că numai prin mănăstiri și deși din acea carte nu ajungeau băbați pré învățați, dîră cărturarii sătesci și dascăli bisericesci ajungeau, pentru-că cîntarea bisericescă, ba câte-odată și psaltichia, ca pe vremea mea la mănăstirea Putnei, cum și tipicul se cultivau în mănăstiri cum se cade. În mare stimă apoi erau și multă pricopselă făceau — zodierii, cari dîceau despre sine, că ei acelu „daru înaltu și sfântu” și-l au câștigat dela acela și acela precuvios — Schimnicu și din cutare și cutare mănăstire.

Eu avuiu norocul, că fiindu tatăl meu vornic, — primaru comunaltu — mă luă însuși Egumenul mănăstirii Sucevița la sine, carele, fiindu curîndu după aceea strămutat ca Archimandritu

și Egumenu la mănăstirea Putnei, mă luă cu sine într'acolo și avîndu elu altmintrea și fecioru de casă, care mai pe urmă a ajunsu călugăr și vicaru al mănăstirii Putna, pecunoscutulu caligrafu și multu vredniculu cicerone la acea primă mănăstire, *Sevastianu Georgiesculu*, mă ținu mai multu de pomană, decătu de slugosoră, și mi dăde încă pe lângă sine, și unu instructoru „ad latus” în persoana unui diaconu, carele fiindu elu si psaltu, acum pe lângă azbuchile scrise pe o scîndură destul de mare, ce o purtam pe o ață la gât, mă învêta și decătu logaritmele mai grelele nevoi de note grecesce: *pa, vu, ga, di, che, zo, ni*, la a căroru învățare, prin bătaia tactului cu palma pe genunchi, aceștia mi-se umflară dela o vreme ca mălaiele; eră îmbrăcămîntea lor, acolo unde pranicamă cu palma se făcu — ferestă.

Mă iubia bătrînul Archimandritu, pôte și de-aceea, că trecusem cam curîndu peste greul slovenirii cu buch la cetire și peste sumedenia de „chendi-me”, „Iporoi-uri”, „Ipsli-uri” și câte mai

notari se vând pe bani, dişe Csatar. Proprietatea mică e apăsătoare, plătind 40—50 fl. dare pentru 13—14 jugere, dişe Detrich, și pentru câte-o comună de 600 locuitori sunt câte trei esecutori. Guvernul nu împarte binefaceri funcțiilor statului deopotrivă între cetățeni, statul nu e imparțial, dişe Apponyi, ci deosebesce pe cel tare de cel slab, pe cel cu influință de cel fără influință, pe cel care ține cu guvernul de cel care îl face opoziție. Administrația pe unii cetățeni îi favorizează, pe alții îi șicanază și năpăstuesce. Fișpanii fac de capul lor ce voesc.

Peste tot deputații unguri din opoziție s'au plânsu cumplit de această nenorocită stare. Der s'au plânsu numai în ce privește pe Unguri, căci de naționalitățile nemaghiare nici capul nu i dore nici pe cei din dietă, nici pe cei dela putere. Din contră Csatar a cerut să se grăbescă cu maghiarizarea, er ministrul a dișu că de aceea e altă censu și altă lege electorală în Aldelū, ca să ocrotescă maghiarismul în contra naționalităților nemaghiare. Apoi contele Stefanu Karolyi a vorbit în contra stégului negru-galben, er pretinsul unguru Petrich se laudă, că națiunea ungurescă, a apărătu odată Europa întrégă, der totu elu se plânse, că adă ea, națiunea, e părăsită și stă rău de totu.

În generalu opoziția a făcutu mereu imputări ministrului Tisza, că de ce nu se retrage dela putere? Tisza însă nu vrea, pentru-că de puterea-i dulce și apoi nu s'au de coala nici 32,000 fl. lēfa pe anu ca ministru-președinte, cu 12,000 mai multu decât ministrul-președinte austriacu! Astfelu lucrurile voru merge înainte ca și până acum, adecă din rău în mai rău. Er noi de ne vomu sci ajuta, prin bună înțelegere între noi, prin ajutorare comună, prin ținerea la limba, naționalitatea, credința și drepturile noastre ca Român, vomu ajunge și dișle bune, er de nu, rău va fi, căci dușmanii noștri numai binele nu ni-lu voesc.

Din afară. Diarele rusesce se plângu de asuprirea ce o suferu Slovacii din Ungaria. Foile unguresce din Budapesta, răspundēndu la acușările ce le facu Ungurilor în acēstă privință foile rusesce, dișu că e o legătură între așțările ce se sēmēnă în timpul de față printre Slavii dela Nord și între acelea, prin mijlocul cărora se lucrăză printre Slavii dela Sud. Foile unguresce însă, în locu de a căuta să slăbescă prin fapte acușățiunile foilor rusesce, decă neadeverate sunt, facu fanfaronadă și provocă dișendū, că la vestul graniței rusesce nu sunt „omeni bolnavi“, ci o sănătoșă și puternică Ungaria.

Câteva diare din Viena arată, ca o

intēmplare vrednică de băgatū în sēmă, că manevrele armatei germane se voru face în Silesia în același timp în care se facu manevrele armatei rusesce în Polonia, unde voru fi concentrate 100 batalione de infanteriă și numeroșe trupe de cavaleriă și artileriă.

Diarulū croatu „Obzor“ din Agram, organū altu partidei naționale independente, vorbindu de scirile cari circulă în privința unor deosebiri de vederi între regenti și ministrii Serbiei, publică unū articolu în care recomandă forte multu unirea partidelorū. Elu dișe, că victoria pe care patrioții serbi au repurtat'o, și care li-a permis să se scape de influința străină în urma plecării regelui Milanu, nu e încă definitivă. Străinulū n'asțēptă decătū o ocaziune pentru a recucei terenul pierdut. Decă Serbi voiesc să răspundă mării lorū misiuni printre Slavii din Sud, ei trebuie să rămānă uniți, pentru a putē resista primejdilorū din afară de care sunt încă amenințați.

Guvernulū și autoritățile ruse sunt ocupate cu urmărirea nihilistilorū. Complotulū ce s'a descoperitū și care era îndreptatū în contra vieții Țarului, a adusū cu sine arestarea a o mulțime de oficeri tineri și studenți, cari făceau parte dintre nihilisti. Autoritățile ruse își dau totă silința să pună mâna pe unū nihilistu Siberia periculosū, care a scăpatū din Sibera. E în adevērū forte puternicā mișcarea nihilistă în Rusia de rēndulū acesta. Se scie că ținta nihilistilorū e răsturnarea despotismului prin mijlocele cele mai teroriste. Din Elveția au fostu espulsați unū mare numărū de studenți ruși, amestecați în complotulū contra Țarului.

În Germania e mare grevă între lucrătorii dela minele de prin Vestfalia. Numērulū greviștilorū se urcā la peste 40,000. Au fostu încāerări serioșe între lucrătorii și armatā: suntu mulți morți și răniți. Causa grevei e, că lucrătorii nu suntu mulțămiiți cu plata și cu traterea din partea patronilor lorū.

„Kreuzzeitung“ din Berlinu află, că Rusia continuă înainte a se înarma energicū. La granițe se grāmădescu masse enorme de trupe și în porturile militare domnesce cea mai mare activitate.

SCIRILE ȚILEI.

Serbarea revoluției franceze în Ardealū. I-se scie din Transilvania diarului „Le Temps“, că unū Francesu, funcționarū la minele din Erzpatak a avutū ideea să celebreze, după capulū sēu, centenarulū mării revoluțiini. După elu, și cu dreptate, serbarea dela 5 Maiu st. n. nu e numai o serbare francesă, ci a tuturor popōrelorū civilizate. Pentru acēsta, a adunatū în ziua de 5 Maiu pe toți lu-

crătorii minari, români, unguri, italieni și le-a explicatū, că revoluțiunea a avutū inițiativa acelei mișcări mari de emancipare, care a constituitū societatea modernă, că revoluțiunea a spulberatū abuzurile seculare și a transformatū în realități principiile de dreptate, libertate și egalitate. — Der nu și pentru guvernul lui Kalman Tisza!

**

3/15 Maiu. Cetimū în „România“: „Miercuri 3/15 Maiu, societatea „Carpații“ (din Bucuresci) va serba printr'unū banchetū amintirea revoluției dela 1848 în Transilvania. Presa va avea locū rezervatū la acēstū banchetū. Inscirile se facu la d-lu C. C. Dobrescu președintele societății, Strada Scaune Nr. 47.“

**

Calea ferată Făgărașu-Sibiū. Ministrulū ungurescū de interne a trimisū îndērētū conclusulū comisiunei comitatense în afacerea construirii căii ferate vicinale Făgărașu-Sibiū. Prin acēlū conclusū se votase jumătate din sumele, ce intrā în fiș-care anū în fondulū de construire a șoselelorū comitatului, pe timpū de 50 de ani, pentru acțiunile fundamentale. Ministrulū însă făcū comisiunea comitatului atentă, că prin acēstū conclusū se aruncă o grea și împovărătoșă sarcină asupra comitatului. Comisiunea însă, căreia puținū îi pasă de acēstă povară pe grumazulū unui comitatū românescū, a hotărītū să rămānă pe lângă conclusulū de mai nainte și să cēră din nou aprobarea ministrului.

**

Schimbū de copii. Preotulū ev. ref. Iosifū Nagy din Sibiū face cunoscutū că unii părinți unguri din diferite păturī sociale, locuitori în orașe ardelene, dorescū să și dea copii în familii germane pentru ca să n'avețe limba germană, er acestea decă dorescū, să și dea în schimbū copii lorū ca să n'avețe limba ungurescă. — Va să dișă § 25 are efectū!

**

Paprica ungurescā și Francesii. Birtașulū birtului ungurescū dela Expositiā din Parisū, pentru a putē găti mēncări unguresce, avea ne'nconjuratā lipsă de paprică. Spre scopulū acesta comandă 4 mājī metriche de paprică dela Seghedinū. Paprica se și trimise, der când fū la granița francesă, funcționarii francesi dela vamă o confiscară, sub cuvēntū că ei nu cunoscu ce este acea paprică și nici de numele ei n'au așțitū, er tarifū specialū pentru taxarea la vamă a papricei nu au. Der asta încă nu e de ajunsū, ci „scumpa“-marfā ungurescā fū supasā și la analizā chemico, deōrece din mirosulū ei chemicii francesi au presupusū, că paprica ar fi o materie otrāviciōșă. Acum birtașulū unguru dela Parisū stă să și smulgă pērulū din capū de necazū, că neavēndū paprică, nu pōte

să gătescă bucate unguresce. Birtașulū teografā din nou la Seghedinū, ca să i-se trimită altā paprică, der așa, ca să fiș provēdūtu cu unū certificatū dela autoritāți, prin care să se arate oficioșū, că paprica nu este o materie otrāviciōșă. Așa stă trēba cu paprica ungurescā. Se înțelege, că Ungurii se simtū neplăcutū atinși, că Francezii nu punū nici unū prețū pe paprica ungurescā și prin urmare nici pe mēncările naționale unguresce.

**

Grădina Nr. 5. De adă înainte e provisoricū deșchisā grădina Nr. 5 din locū, nou întocmitā, unde se găsește bere de Habermann cu 7 cr. pacharulū. Grădina, care e proprietatea lui Habermann, o ține provisoricū d-lū Mühlbacher.

Expositiā din Parisū.

Deșchiderea Expositiiei s'a făcutū la 6 Maiu n. cu mare și deosebitā solemnitate fiindū în ziua premergētoșe aniversarea de 100 de ani dela revoluția francesă din 1789, ce s'a făcutū pentru rēsbunarea despotismului și pentru recunoscerea drepturilorū omului și libertatea cetățenescā.

Expositiā e mērēță și cea mai frumoșă și mai bogatā din câte s'au vēdutu până acuma. Precum scimū, la acēstā expositiā, deși cele mai multe state n'au luatū parte în modū oficialū, totu suntū tōte reprezentate din inițiativā privatā, prin urmare și Austro-Ungaria își are secția sa, cu tōte svēcolirile d-lui Tisza în contra participării la expositiā.

România ocupă unū locū onorificū cu secția ei, despre care se anunță din Parisū următoșele: Președintele Republicei a fostū primitū în fața secțiunii romānesce de cātrā principele George Bibescu și de cātrā întregulū personalū altu secțiunii. Comisarulū generalū a dișu Președintelui Republicei, cătū de multū Românii, luandū parte la Expositiā Universală, se simtū fericiți de a da Francei o nouă dovadă de afecțiunea lorū pentru aceea, pe care o numescū sora lorū cea mai mare. D-lū Carnot a felicitatū forte multū pe principele Bibescu pentru reușita secțiunii romānesce. Strigātede: Trăiescā România! au primitū alocuțiunea Președintelui Republicei. Fetele romānce, în costumū naționalū, au provocatū unū adevēratū entusiamū.

Bucuresci, Mercuri 26 Aprilie st. v.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Astādī, orele 10 diminēța, Majestatea Sa Regele Carolū presentă cu tōtā solemnitatea cuvenitā pe Alțeța Sa Regalā Principele Ferdinandū, moștenitorulū tronului, Regimentului 3 de linia, în care

altele din psaltichiā și ceteamū cam binișorū, dincolo de masă, pe când curiosulū bētrānū, cu barba și ce pērulū albū ca zāpada, ședea într'unū jălțū (scaunū) cu brațe și împletea la scofii.

Cu șēse ani cāntam deja în bisericā, începēndū treptișū dela ținerea isonului când cāntau cālugarii, și ajungēndū și la Axiōnū, carele ilū cāntam înainte icōnei Maicei Domnului, provenitōre din Constantinopole și anume dela unū Impērātū Paleologū. Doi băeți, unul de-a drēpta și altul de-a stānga de mine, țineau în mână câte o făcliā și mie isonulū*). Ajunsū de optū ani, rămāsei singurū băiatū de casă altu bunului Archimandritū, căci pe Georgesculū ilū dēduse pe spesele sale la școlā la Carlsberg, o coloniā svābeascā, ca să învețe clasa a doua, spre a-lū trimete apoi la Suceava, ori la Rădăuți în clasa a treia,

*] Aceste despre mine nu le-am spusū spre altū scopū, decătū de a arāta, cum — după putința lorū și după vremile de atunce — îngrijiau cālugarii de băeții ce i primiau la învēțaturā. Eramū atuncia în mănāstirea Putnei peste douēzeci de băeți. Refer.

ca să pōtă apoi fi cālugarū. Ajunsū de nouē ani, imī dete Archimandritulū Genadie Platenchi — căci așa se numea bunulū meu crescētorū — cheile pivniței cu buțile de vinū ale mănāstirei, din care buți una, ținū minte, era de 140 de vedre.

Aici voiu să mē abatū puținū dela propriulū obiectū altu povestirei mele și să atingū pe scurtū vietā de pe atuncia în mănāstirile noastre bucovinene și în specialū, vietā din mănāstirea Putnei, unde se află înmormēntatū și Ctitorulū ei, vitēzulū Domnū altu Moldovei Ștefanū celū mare, cu mai întrēgā familia sa, și unde petrecēndū și eu tōtā copilāria mea ne'ntreruptū, erā mai pe urmă, după ce ajunsei prin școlile externe, tōte serbătorile Crăciunului și Pascolorū, cum și tōte feriile (vacanțele) — acea vietā din mănāstirea Putnei o cunoscu mai bine.

La anulū 1832 era numērulū cālugarilorū, permisū de planulū regulativū din anulū 1786, sancționatū de împēratulū Iosifū II., completū, adecă 25. Acēstū numărū ilū completară teologulū

absolvatū după sistemā nouā Georgi — Gedeonū Magiorū, apoi vēduvitulū paroch diu Sirethi și așșderea teologū de sistemā nouā Dumitru — Dositheiu Țișcovici, și novițulū Ioan — Iustin Cantemirū, fiulū protopopului din Storojineți. Celū dintēiu ajunse mai pe urmă profesorū de limbile orientale la teologia din Cernăuți, fū însă după cāțiva ani înlocuitū de episcopulū Hacmann prin nepotulū acestuia Ilarionū Hacmann. Altū doilea ajunse spiritualū la seminarū și mai pe urmă Iguenū, erā celū din urmă, Cantemirū, ca cāntārețū iscusitū ce era, ajunse învēțatorū de cāntare bisericescā romānă la seminarū și, curēnd înainte morții sale, priorū la relicviile sf. Ioanū dela Suceava. Nici una din celelalte douē mănāstiri din Bucovina, rămase după secularisarea celorlalte prin împēratulū Iosifū II., n'a avutū cāndva „statulū“ de 25 de cālugarī completū.

Acēstā împrejurare, că Putna l'a avutū acēlū statū, era de atribuitū, după cum arđiam eu dișcēndu-se și pe atuncia și după aceea, întrū tōte bunei și potrivitei conduceri și administrării a acelei

mānāstiri. Servițilū dumneșcescū, începēndū dela međulū nopții și până sēra, se sevīșia cu cea mai mare demnitate și ordine. Cāntarea la amēndouē stranele, și la cea romānă, și la cea slovenă, era plăcutā și plină de evlaviā, esecutatā cu simțire de cālugarī în cāntare esperfi. Totū așa cu demnitate și pietate se sevīșiau și actele rituale la creștinii boeri, tērgoveți și țērani de rēndū, cari veniau pe atunci mai în tōte Țilele la mănāstire, parte spre a se închina la mōrmēntulū Eroului Stefanū celū Mare, și parte spre a și căuta mēngāere și înțārire sufletescā. Cālugarii, cei mai mulți bētrāni, unii din ei și foști parochi, povāțuiți și șlāmuriți în cele religiōșe și monachele, încă și în sobōre conventuale, ce se țineau de mai multe-ori pe anū și în care sobōre Archimandritulū Platenchi, ce fuse cōdiniōrā ajutorū de profesorū pe lângā Daniilū Vlachovici la școlā clericală din Suceava, — ținea pelegeri din cele sfinite bisericesci și cālugaresci; acēstī cālugarī, dișu, erau, fiecare după trēpta sa, la loculū lorū și aveau plăcere spre acēsta, pentru-că și conducētorulū

contează ca locotenent și în care își va face serviciul militar.

În scopul acestei solemnități militare M. S. Regele dimpreună cu A. S. Regală și urmați de adjutanții: generalul *Barozzi* și colonelul *Candiano Popescu*, în ținuta de serviciu, sosi la casarma Cuza din delul Spirei, unde fu întâmpinată la poartă de către comandantul corpului de armată generalul *Cernat*, de comandantul diviziei de București generalul *Dona* și șeful de stat major Lt.-colonelul *Groza* și de comandantul pieței colonelul *Marculescu*.

Intrând în curtea casarmei, regimentul 3 de linie așezat în linia de bătae cu drapel și muzică, comandat fiind de colonelul *Paladi*, primi cu onorurile regulamentare pe M. S. Regele, care trecând pe dinaintea frontului, fu aclamat de trupă cu entuziasm. După aceea regimentul se formă în coloane de batalioane și prezentându arma M. S. Regele păși înainte, având la stânga sa pe principele *Ferdinand*, și cu vocea sa sonoră și cu accentuarea sa obișnuită rosti o cuvântare ocazională, dăr bine simțită, și anume:

„Astăzi sunt trei ani de când acest regiment avu onoarea a primi, drept cap al său, pe iubitul meu frate prințul Leopold de Hohenzollern; astăzi regimentul precum și eu simțim mulțămirea a vedea pe A. S. Regală principele Ferdinand, moștenitorul Tronului, că contăz în mod efectiv în contrólele acestui regiment pentru a face primele exerciții de arme și a învăța regulamentele militare. Sunt convins, că regimentul va ști să aprezieze acest fapt încât la ori-ce ocaziune și spre viua mea mulțămire se va arăta vrednic de o asemenea onoare.

„Să trăiească regimentul 3 linie.“

Un răsunet puternic găsiră aceste cuvinte între rândurile regimentului, exprimat prin repetite strigăte de „Ura!“

În acest timp M. S. Regele prede pe locotenentul Ferdinand de Hohenzollern comandantului său de regiment, care cu sabia plecată și sub intonațiunea *Imnul național* conduse pe noul camarad în rândurile trupei până la locul Său, compania 2-a plotonul 1-u unde ajungându, principele scose sabia, salută pe comandantul plotonului și intrând în frontu luă comanda plotonului.

Regimentul se formă în colonă pe plotone, pentru defilare, cu care ocaziune principele defilă pentru prima dată cu plotonul său și ca oficer român pe dinaintea M. S. Regelui șeful suprem al armatei.

Pe cât de ténéră și simpatică este înfășurarea prințului în societate, așa de militară este și atitudinea sa în frontu, în-

cât și cu această ocaziune făcu cea mai plăcută impresiune asupra spectatorilor.

După defilare, M. S. Regele, însoțit de principe și de totă suita sa, visită interiorul casarmei regimentului și la orele 11¼ se întorse cu principele la palat.

Mini.

Socolari, Aprilie 1889

Domnule Redactor! Vă comunic sciri forte imbucurătoare despre poporul român din această comună, din altă căruia sînu la stăruința bravilor săi conducători s'a înființat un cor frumos de plugari, care sub conducerea d-lui învățator Dimitrie Petrovici a înveselit multă inimile credincioșilor în ziua întăia și a doua a sfințelor Pasci când pentru prima-ora a cântat în biserică, umplându de adencă mulțămire sufletească inimile hunilor credincioși. Laudă i-se cuvine pentru înființarea acestui cor mai întăiu vrednicului învățator D. Petrovici și d-lui jude comunal Nicolae Sola, cari pentru instruirea corului au chemat pe d-lu dirigente Achim Șuman și din Chisiteu, care pentru acest scop a petrecut în Socolari 3 luni de zile, fiind în totu timpul acesta provăcut cu mâncare, quartir și toate celelalte gratuit din partea bravului învățatorului Petrovici și a vrednicei sale soții Elena, care pe lângă asta mai găti pentru ziua de Pasci din spesele și cu mâinile proprii 5 stichare frumoșe pe cari le îmbrăcară copiii în această sfântă zi. Pentru ajutorarea corului au contribuit în bani d-nii: Nicolae Sola jude com., 10 fl.; Eremie Corcan, notar 5 fl., Maxim Jucu, neguțator, 5 fl. și David Bugac 2 fl. Tutoară acestor buni domni poporul român din Socolari le datoresce mulțămire și recunoscință, ce li-se și exprimă din adencă inimii și pe această cale. Dea Dumnezeu să afe faptele lor mulți imitatori

I. N.

Mulțămire publică.

Domnii frați Gheorge Eremia și Eremia Er. Popa, arendași ai moșiei Bordeiu-Verde din Jud. Brăila, bine-voindă a oferi școlei comunei Bordeiu-Verde diarul „Gazeta Transilvaniei“, subsemnatul în numele școlei aducă viile mele mulțămire pentru această ofrandă făcută școlei.

1889 Aprilie 10.

I. Dușu,

inv. Com. Bordeiu-Verde,
Jud. Brăila, în România.

Incunoscințare.

Adunarea generală de estimpă a Reuniunii noastre învățatoresci se va ține în Gherla în 11 și 12 Iunie st. n. sdecă a treia și a patra zi de Rosalii, la care

vor participa membrii ordinari în sensul statutelor, ér alți onorațori ca oșpeți — cu totă stima sunt invitați.

Din ședința Comitetului administrativ al „Reuniunii“ învățatorilor români gr. cat. din giurul Gherlei, ținută în Gherla la 6 Maiu 1889.

Președintele: Secretarul:
D. Coroian Ioaă Hodoreanu.
canonic.

Amicilor și cunoscuților mei!

Constrîns prin permutarea mea în reg. 85 de inf. a părăsi Brașovul, de unde atâtea amintiri plăcute ducă cu mine, le adresez tuturor amicilor și cunoscuților mei — căroră înainte de plecarea nu le-am putut da o amicală stringere de mână — un călduros: Rămăsu bun!

Vasile Literat, căpitan c. r.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biurolui de coresp. din Pest)

Berlin, 10 Mai. Ministerul s'a consultat în ședința sa în privința proclamării stărei de asediu în districtul montanic răscolat. În Dortmund la mina „Schleswig“ s'a întâmplat o ciocnire între militari și între băieși; trei lucrători au fost uciși, mai mulți au fost răniți.

Paris, 10 Mai. În cercurile senatoriale se asigură, că comisiunea de anchetă a constatat fapte compromițătoare pentru Boulanger.

Viena, 10 Mai. Comitetul pentru târgul internațional de grâne primesce în continuu declarațiuni dela cei interesați din toate părțile monarhiei, că din cauza împrejurărilor anormale nu vor cerceta târgul. Partida antisemită a conchemat o adunare generală a alegătorilor pe ziua de 19 l. c., ca să arăte, că nu poartă nici o vină la regretabila stare actuală din capitala austriacă.

EDUCAȚIUNE.

Cum trebuie să fie creșterea,

ce părinții o dau copiilor, pentru ca școlă să-și ajungă mai cu înlesnire înaltul ei scop.

Motto: Copii buni sunt bucuria părinților, temelia școlei și fala și nădejdea îndreptățită a nemului lor.

(Urmare.)

O altă recreație, nu mai puțin plăcută și folositoare pentru copiii Voștri, este: *ași petrece timpul liber în natură*, pentru care scopu Voi, ca mame, aveți chiămarea cea mai de căpeteniă.

E unu ce trist însă, că cei mai mulți părinți sunt de credință, că pentru cultura copiilor lor e mai bine a lăsa să petrecă timpul mereu *în aerul nădușit din casă*, sub cuvânt, că în chipul acesta sunt feriți de a se strica.

Dără greșită este părerea lor și copiii acestor felu de părinți sunt vrednici de compătimit.

Căci ținându-i închiși în casă, considerându încă și împrejurarea, că ei și afară din casă petrecă timpul cel mai mult *în aerul stricat din școlă*, băieții ducă în chipul acesta o viață mai mult vegetativă, fiind lipsiți de cele mai frumoșe plăceri și bucurii.

Adevăr e, că prea puțin părinți sunt în stare a prețui natura, cum s'ar cuveni.

Adevăr e, că rari sunt mamele, cari să înțelegă folosul, cel potu ave copiii lor, petrecându în aerul liber din natură.

Ce este pricina alta, decât că nu s'au deprinsă a ave mai întăiu ei înșiși, ca părinți, un simț dezvoltat pentru natură, cu alte cuvinte, că nu sunt omeni în adevăr culti.

Căci cine nu are un simț dezvoltat pentru podobe din natură, cine nu se inspiră de frumoșele răspândite împrejurul său, când se află de pildă în o di frumoșă a primăverii sub bolta cerească, acela, ori cât de încărcat ar fi capul său cu cunoștințe din toate tărâmurile științelor, e totuși un om necult, un om vrednic de tânguit.

Lui îi lipsesce tocmai aceea, ce face fericirea adevărată a unui om: îi lipsesce simțul pentru a înțelege aceea, ce este mai frumos și mai desfător pentru sufletul său, îi lipsesce aceea, ce dă adevăratul farmec vieții sale sufletești.

Dără decă noi nu o facemă acosta pentru noi înșine, pentru desfătarea sufletului nostru, să ne placă a-o face cel puțin pentru aceea, cari sunt odorul nostru cel mai scump, să o facemă pentru copiii noștri, căroră le suntem dator a le deschide privirilor lor sufletești un șir nemărginit de cele mai frumoșe bucurii.

Deprindeți-vă dec copiii a ave de timpuriu un simț dezvoltat pentru natură.

Natura desvöltă și recrează puterile sufletului lor.

lor era, atât în cele călugăresci, cât și în cele individuale, la locul său. Elu, Archimandritu Platenchi, era neîntreput de față în mănăstire și între comențialii săi, era cătră aceștia pururea amical și cu pildă de demnitate morală. Elu nu l trata pe călugăr ca unu despot și nu l opria în internul zidurilor mănăstiresci să fiă și omeni, lumeni, numai să nu compromită mănăstirea și confesiunea-le monachală.

Îmi aducă aminte, cum sêrile — afară de timpul posturilor, — după cină, de multe-ori îi invita bătrânul Archimandritu pe călugăr la sine, îi primia cu dulcea, ciuiu, cafea neagră și cu câteva copturi, și-și petrecea cu dênșii în povestiri și conversări vesele. Totu așa se adunau călugării pe rând și între sine astăzi la unul, mâne la altul și așa mai departe, și-și petreceau sêrile pe lângă un pahar de vin, în sfaturi, povestiri din viață-le și chiar și n glume și șagi. În povestiri erau meșteri: un *Calistrat Urmă*, ctitorul bisericei din Vicovul de sus și cel mai bătrân dintre toți călugării (el era și duhovnicul multor boeri); un *Cleopa de Ja-*

noșu, un *Vitale Borșan* și un *Dionisie Petrovici*, acesta fusese odinoră învățator la școlă capitală din Suceva; apoi dintre slăveni: un *Spiridon Cosinski* un *Iosif Magazievici*, care avea o barbă până la genunchi, un *Vlas Corsioski* și un *Venedictu Pavlicovski*; ără în humor și șodénii erau tuj: *Lavrenti Chirilescu***, *Antonie Pădure*, fostu paroch la Părelu-negru, și *Nicanoru Pascovici*, acesta — de origine ardelén — când eșia din mănăstire și se plimba prin codru trăgea nisce doine, de cum se dice cădea și frunđa de pe fagu!

Fiind dără mănăstirea „mănăstire“ și călugării „călugăr“ cu permisiunea de a fi între zidurile mănăstirii și omeni, trăgeau și preoți veduvi, măcar că pa-

** Măind căpitanul cercal al Bucovinei [pe atunci cerc al Galiției] consilierul alică Cratt intr'o nopte în mănăstire, Chirilescu îi făcu pe la meșul nopții o șodénie îngrozitoare, fără ca să fi socotit căpitanul, că-i lucru — curat, încât iute se sculă din pat, porunci să inhamă și părăsi mănăstirea, fără ași lua măcar ziua bună dela naționalic. La Cernăuți povesti apoi la toți, că acolo, la Putna e — Ucigă-lă crucea. — Ref.

rochii aveau și rudeni de aprôpe, la călugăria în mănăstirea Putnei și trăgea și lumea și mai, că nime nu venea la mănăstire cu mâna golă. De aceea erau și cămările și pivnița mănăstirii îmbelșugate toate; de aceea și rudeniile călugărilor din afară avu dela dênșii ajutorări pentru sine și pentru copii lor; căci, deși léfa călugărilor era mică — 210 fr. v. com. pe an, — dără „poghilul“, adecă tainurile din jertfir, afară de venituri pentru sêvșirul religioșe, — era atât de mănosu, că de multe ori întrecea leafa.

Și acuma să viu la episodul, despre care vreu să vorbesc. Am spus mai sus, că cu nouă ani îmi încredința creșătorul meu, Archimandritu Genadie, cheile pivniței cu vinurile mănăstiresci și-mi porunci, ca fie-cărui ieromonach și diacon, care ar cere, să-i dau până la o oca (cofă) de vin și numai să-l însemneț în catastichul ce mi-l dade scris gata cu numele tuturor ieromonachilor și diaconilor. Monachii și Novii n'aveau acelu folost ori beneficiu comun; dără căpetau și

ei câte odată, decă se rugau în deosebi la Archimandritu.

Totu „pentru închinare și jertfire“ veni într'o di la mănăstire și un taraf de lăutar „Solcan“, adecă din Solca, sciuti și chiar vestiți pe atunci ca cei dintăi după taraful musical al „Pletosului“ din Suceava. Cântaseră adecă, acești lăutari la hram, la „părintele Ștefan“ (Bunceac) la Vicovul de sus; acestu „părinte Ștefan“ era sciutu și numit în întregul ținut „popa galantou“, și după acelu hram veniră acei lăutari și la mănăstire care era aprôpe, cum dișeu eu după spusa lor: pentru „închinare“ și „jertfire“. Era însă în prepus „tuzul în șodénii“, părintele Lavrenti Chirilescu, care era de locu așiderea din Vicovul de sus, că adecă cuvioșia sa prin frații și nemurile sale, ce le avea acolo, la Vicov, ar fi pus la cale acea venire a țiganilor lăutari la mănăstire pentru — „închinare și jertfire“.

Fie însă, cum va fi fost: lăutarii, vr'o dece la număr, cu scripce, cu

Căldura și frigul, lumina și întunecul, aerul prosper, răsaritul și apusul soarelui, o vijelie, o furtună, toate acestea produc felurite schimbări în sufletul băștelui.

O și senină îl înveselește; o și înorată îl face nedispus; tunetul și fulgerul îl umple de frică și cutremur; o privire în o câmpie întinsă îi lărgesce inima; un loc strimț îi țermuresce și îngustă sufletul.

Toate aceste înriri ale naturii sunt împreunate totdeauna și cu urmări bune morale.

În o regiune frumoasă, luminată, omul se află mai aplecat spre sentimente și fapte de iubire, decât într'un loc întunecat.

Când deschidem ferestra din odaia noastră strimptă, și ne îndreptăm privirile într'o livadă sau în o dumbravă frumoasă, pare că simțim, cum ni-se depărtează grijile, gândurile întunecate, și pare că, fără să voim, ne pătrundem de nisce gândiri mai luminate și de nisce sentimente mai plăcute. Pare că simțim, cum, dimpreună cu înriri din natură, intră în sufletul nostru o ființă sufletească din natura plăcută și liniștită, ca fiindă vedea și noi, și ne face să fim veseli și vioși.

Suflarea dumnezească din natură e, care pătrunde în sufletul nostru și ne face să simțim, că și noi facem parte din nemărginita natură, care ne înconjoară, însuflețită și ea de suflarea spiritului dumnezeesc, și că și într'ensă domnesce puterea și ordinea Dumneșeirei, care susține și păstrează viața tuturor ființelor din natură.

Ne aflăm în natură, ca în casa noastră, siguri, pretutindenți sub ordinea lui Dumnezeu și sub domnia puterii lui nemărginite.

La câți oameni, cari mai înainte nu se gândiseră mai serios la toate acestea, la câți din aceștia nu li s'a întâmplat, că petrecându în natura liberă, se pătrunseră deodată de sentimente mai bune, de idei mai nobile, de hotăriri mai curajoase, de cum fuseseră mai înainte pătrunși, când erau în odaia lor strimptă, întunecată!

La câți nu li-s'a întâmplat, că gândirile lor posomorite, că pornirile rele ale inimei lor, plânuirile vrășmășesci li-se risipiră fără de veste la privirea zorilor purpurii, în fața unei regiuni liniștite!

Adevărul e, că oamenii, cari se ocupă cu cultura grădinilor și cu economia câmpului, cari ca păstorii au destulă ocazie, să privească cerul, păduri și câmpii, se vedă adeseori pătrunși de sentimente mai bune, isvorite din privirea frumșeții și mărimii naturii.

De unde vin simțirile sufletului nostru, cari ne transpun în o stare liniștită, fericită, când, aflându-ne pe culmea unui munte, ne îndreptăm privirile în întinderea orizontului depărtat, înălțându-ne de rațele soarelui?

E spiritul dumnezeesc, care e viu în natură, e suflarea ziditorului, care sub înriri fenomenele din natură ne atrage spre densusul, ca pe nisce ființe rudite cu densusul, și ne cuprinde ca pe nisce copii iubiți în brațele sale, arătându-ne, că noi încă suntem o parte din natură și că într'ensă și printr'ensă viețuim și petrecem.

Cine nu are și nici nu a cunoscut în viața sa astfel de simțiri; cine trece rece și nepăsător pe dinafara acestei naturi, acela, o repetăm, e lipsit de cele mai multe și cele mai frumoase plăceri, e lipsit de nenumărate prilejuri de ași îndulci sufletul său și de a gusta o fericire adevărată, care-l face pe om liber, sigur și vesel, căci natura pentru el e străină și mută, și un astfel de om nici nu poate fi un om bun în adevăr!

Dără natura are limbă și vorbește numai către acel om, în care de timpuriu s'a deșteptat simțul priceperii limbei ei, și care de timpuriu s'a împrietinit cu densa.

Spre o astfel de împrietinire cu natura, care-i înaveșce sufletul și dă tăria inimei lui, trebuie să fiă crescut un copil de timpuriu prin o deșteptare înțeleptă a simțului său pentru natură, și acesta o poate face mai întâi de toate mama, apoi un tată înțelept și **numai în linia a treia o școlă bună, care are de scop nu numai a instrui mintea, ci și a pregăti o adevărată cultură omenescă.***

(Va urma.)

Cine e bărbatul în casă.

(după Fritz Mörlin)

„Unde e Tôderu? — întrebă pandurul pășindu-se înăuntru, unde s'era țerancă mulgea vaca într'un șustar de lemn, ér în jurul ei se afla un copilășu încă mic, care c'unu fur-

*) Klenke.

cobze, cu naiuri, cu țimbele și cu un bas puternic — veniră după sfârșitul liturghiei, aflându-se călugării la „trapeză“ (la masă la mâncare). Se închinară lăutarilor, intrați în curtea mănăstirii, cu multe cruci în toate părțile și aflându delă cineva, că părinții se află la prânț, se băgară în pavilionul, ce acoperea fântâna de lângă trapezări (sala de mâncare), ca și când ar fi vrut să arate modestia în sfântul lăcaș și nu se viră acum deodată mai în interiorul mănăstirii. Călugării eșiră dela masă, se puseră după regulă, rându cu fața spre biserică, și se închinară, în chip de mulțămire otitorului mănăstirii pentru hrana, ce o au acolo (căci rugăciunea după masă o făceau înăuntrul trapezării) și-apoi, închinându-se toți către Archimandritul, ce porni spre locuința sa, și mai întorcându-se în trapezări ca să ia câte-ovec din rămășitele „porției“ de mâncare, porniră a se împărștia pe la chiliile lor.

Acum eșiră și Țiganii de lângă fântână. Călugării la zărirea lor cu unelte musicale, nu credă să fi fost cu

putință, să nu se fi simțit, fiecare din ei, — ca electrișii prin inimă, aducându-și aminte de lume, în care și ei odată au trăit... ah, de — lume, dicit, să nu-și fi adus aminte, d'apoi de cele din lume, ce li-le amintuie bieșilor călugări acele unelte musicale ale lăutarilor!

Sărutară călugărilor mâna cu respect, schimbă cu sfințiile lor câteva cuvinte și-apoi Țiganii urmară unuia dintre călugări, și care putea fi acesta altul, decât numai părintele — Lavrenti?

Bătrânul Archimandritu se puse după masă la odichnă, eu însă numai ce mă pomenescu în chiliuța mea cu părintele Lavrenti, carele-mi pune douăzeci de crețari „groși“, noui și roșii ca para focului, în mână și-mi dicit:

„Dragul meu, acești douăzeci crețari fac un sorocovăț: sunt ai tăi, dără ia cheia pivniței și vin'o de ne dă acolo câte-o ocșoră de vin.“

Crețari așa frumoși căpătasem eu mai înainte adeseori dela părintele Lavrenti, dără așa de mulți de odată, încă nu. În măsura deci a bacșisului imi fu

coiu așternea la vacă, ér o fetiță ca piperul de iute îi aducea de mâncare nisce buruiane.

— „Nu știu“, răspuse femeia, „nu trebuie să mă întreb, ci să merg numai preste uliță în crășmă, că acolo abunăsemă ilu vei afla. Dór nu va fi făcutu ér ceva, de-lu căutați?“

— „Eu nu știu decât despre o bătaie, la care a fost și elu părtașu, și acum va trebui să stee la umbră vre-o câteva săptămâni“, dicit pandurul.

Sărmana femeie, supărată focu, strigă: „Dér cum se poate așa ceva, elu nu e de aceea cari săși bage nasul în toate certele și bătaile, elu e cu multu „mai blându“.

— „Se va vedea“, dicit pandurul, „noi vom cerceta mai cu deamăruntulu lucrulu“. Apoi plecă mormăindu cuvintele: „Ce femeie fără capu, să supără în locu de a se bucura, că scapă pe câtva timp de bărbatul ei!“

Nóptea târziu éta vine bărbatul mortu de beatu acasă. Biéta femeie ilu aștepta cu furca la brâu, torcându și curățind din când în când lumina de seu, ceși răspânda rațele slabe în căsuță. Ea și dicită: „O Dómne, numai de ar lăsa copii în pace“.

Elu isbindu ușa se asedă pe talpa din fundulu casei și tace câtva timp. Apoi începe:

„Nu mă veđi, că sunt acasă?“

— „Cum se nu, dór ț-am datu bună-sera.“

„Ce mi pasă mie de bună-sera ta, cu atâtu nu mă îndestulescu, veđi adu ceva pe masă!“

„Aici e totu ce am“, dicit femeia aducându o olă sdravănă cu lapte și o mămăligă câtu o căciulă ciobănescă.

— „Ce? asta e mâncare pentru un bărbatu, care totu țiuva câștigă? Veđi de adu alteceva, că de nu, durdu și fulgeră!“

„Dér ce săși aducă, tu știi bine, că nu avemă nici unu cruceru, eu cu copiii am mâncatu numai mămăligă prăjită, tu știi bine, că în săptămâna asta nu ne-ai datu nici unu banu frântu.“

— „Așa?“ strigă elu ridicându-se de pe talpa cășii, „așa, tu încă vrei să mi faci imputări, că prăpădescu prea multu? Veđi, asta încă e una!“

„Te rogă nu face așa larmă, să nu se școlu copiii, că e lucru infrioșatu să vedă și ei ce neînțelegeri sunt în tre noi.“

„Taci din gură, nu mă îmbeta cu apă rece; ce mi pasă mie de copiii tăi!“ dicit bărbatul și aruncă sărmanei femeii vre-o câțiva pumni sănețoși după capu, de o lovise tusa. „Vreu să vedă, cine e bărbatu în casă, eu seu tu?“

Intr'aceia amărâții copilași se deșteptară și vedându ei țigania asta, și creșându că ei pörtă vina, alergară numai în cămășuță, plângându, la tatălu lor

și-lu rugară să lase pe mama lor în pace, că ei se voru purta bine și voru fi ascultători.

Așadér aici se știe cine e bărbatu în casă!

Suntu și familia, în cari domnesce buna înțelegere, acolo chiar decât îi amenință sărăcia, ei totu prin cuvinte bune își ușurează viața. Așa de pildă vine bărbatul s'era dela lucru ostenitu și pote femeia n'a pregătitu de mâncare, din cauză că nu va fi avutu cu ce. Acesta însă n'o împedea de a eși înainte bărbatulu și de a-lu întâmpina încă la pörtă cu cuvintele:

„Măi bărbate,
Nu-su bucate;

— „Tu muere,
Nu-i putere!

Dér acuma ce-omă cina?

— Ne-om ruca și ne-omă culca!

Altfel stă lucrulu cu Petrea, care e un bărbatu sirguinciosu, cruțătoru și de omenia însă ca totu lumea are și elu scăderile lui. Elu mai la toate lucrurile, dicit: „astésu lucruri de nimica.“ Odată se întâmplă, că nevasta lui îi cere să cumpere unu peptaru după modă, adecă cu flori, precum ilu pörtă țerancele acuma. Elu îndată îi dicit: „de așa ceva n'ai lipsă, astésu lucruri de nimica.“ Femeia cam mănioșă pentru aceste cuvinte îi răspunde: „Ași vré să știu, n'am eu nici unu dreptu în casă? Nu mi facu eu datorința ca ori și ce mamă? Să fiu eu tractată ca o servitoare? De lu perșenduși răbdarea începe: „Cum de săi cu gura la mine! Cine câștigă banii pentru casă, știu că nimeni altulu, decât eu; cine v'ține pe voi decât nu bărbatul; să nu fiu eu, voi nici de mâncare nu ați avé.“

Asta-i este destulu nevastei, căci nu numai ea, ci toate femeile sunt aplecate a înțelege mai bucurosu alteceva, decâtu ce li se spune, și decâtu odată de-o părere greșită, atunci nu le poți aduce la cale nici c'unu caru de vorbe bune.

— „Ce? tu dicit, că trebuie să ne susții pe toți, atunci ce facu eu, nu lucru și eu destulu, că de când se face țiuă nu mi mai stau mâinile. Vrei să dicit că nu facu nimicu?“

Nu mă înțelegi, eu nu dicit, că nu faci nimicu, ci dicit, că eu am de a aduce banii în casă, și de multe ori se întâmplă, că nu știu nici pe ce și nici cum să mai și facu, pe când voi, fără de a mai întreba, că suntă seu ba, vreți numai să i risipiți, mai pe una, mai pe alta.

Însă toate vorbele aceste suntă zadarnice, căci ele intră nevastei pe o ureche și i iesu pe cealaltă. Ea ér începe ca mai înainte: „Așa, elu crede că trebuie să mă susție. Va să dicită, noi, femeile, nu lucrămă nimica, ci numai risipimă,

niței. Unu călugăru, Cleopa Ianoșu, închise ușa gârliciuului și a pivniței, dăr numai ce-lu vedu că vine cu o mulțime, adecă și cu toți ceilalți călugări!

„En trageți una — de-a codrului!“ dicit atuncea părintele Lavrenti lăutarilor, scose nisce lumini de cêră din busunarele anterului, le lipi câte una de buți și antaluri, și-apoi de-aci înainte să fi auditu, să fi vedutu!

Ieromonachii și diaconii scoseră cu toți pahare de prin anterie și numai ce auđi sunându deja fundulu vedrei, adecă, într'o clipă erau șese ocșore duse!

„Mai pune băte“, dicit părintele Lavrenti către mine, „și pentru ceilalți părinți ieromonachi și diaconi câte-o ocșoră și pune-le la condică, că crețari de cei mândri mai suntă.“

Numărai părinți ieromonachi și diaconi, și erau cu toți doisprezece, adecă: doi nu încăpău în vadră.

Nu trecu multu și fundulu vedrei éră sună și cei doi, se vede, că diaconi, ce nu încăpură mai înainte în vasu, se găsiră în elu cu încă optu, cari erau ieromonachi adecă ori diaconi, ori acum și

patie, bine făcută și plină de viață, cu părul alb ca zăpada, tocmai își cuprinsese locul său la masă, pe când doamna preotă în clipita aceea venia din partea cealaltă din spre bucătăria, cu obrazii înroșiți. Indată ce ne zări, stătu deodată în loc și zimbându ne întâmpină cu cuvintele: *Ei, dragii mei, nu cumva ați venit pe jos atâtea-mari de cale!?* După ce-i spusese, că așa am făcut, nu se putea mira îndestul și-i duse nepoțelului Petruțu (acesta era numele de botez al studentului gimnazial), ca să ne înfățișeze moșului său și apoi să ne întorcem degrabă și să ne aședăm la masa din foisorul din grădiniță, ca să cinăm și noi, căci vom fi tare flămânți. După ce dădurăm vrednicului preotă binețele, acesta ne întâmpină cu cuvinte de bucurie, laudându-ne foarte pentru calea cea lungă ce am călcat, dăcându-ne, că decă voim să devenim odată soldați bravi, trebuie ca de pe acum să ne dedăm cu marșurile; — după aceea ne pofti să ne aședăm la masa din foisor și să cinăm bine, căci în curând o să vină și densul la noi la masă.

După cină a urmat convorbirea. Petruțu a trebuit să istorisască bunicei despre unele nemuri și unii cunoscuți din oraș, că cum le mai merge, precum și despre aceea, că cum îi place viața dela oraș și cum își petrece timpul afară de școlă. Bunica ascultă cu mare băgare de seamă toate cele ce se spuneau, dăr mai pe urmă totuși fu de părere, că i mai bine la țară ca la oraș. După ce vorbirăm mai una, mai alta, veni vorba și despre viața noastră studentă. Spunându noi câte o posnă din cele pățite, risetele păreau, că nu mai încetază. Atât moșul, cât și bunica, își ștergeau adeseori lacrimile de bucurie de pe ochii lor; i-am fost adus pe nesicute săși aducă aminte de tineretele lor.

După acestea vorbirăm despre lucruri mai neglumețe. Fiecare din noi descrie apoi moșului în trăsuri scurte cărările ce ne-am pus în cuget a-le străbate, după ce vom fi ajuns odată în viața practică. La istorisirile noastre bărbatul cel pricepător își făcu observările sale pline de învățatură, cari ne puseră în uimire, pentru-că el arăta cu acest prilej o bogăție de totului totu rar de cunoștințe lămurite, câștigate prin pășaniile sale. După-ce-i împărtășirăm adevărata cauză a visitei noastre, se bucură foarte și duse cu multă seamă: *„Mi-ați făcut mare bucurie prin venirea voastră și prin hotărârea ce ați luat, fii mei, și speriez a vă pute arăta ceva aici la mine, ce nu puteți vedea pretutindenea. Dăr destul va fi atâtea pentru ziua de astăzi. Sunteți osteniți, și de aceea trebuie să vă odihniți una bună, și apoi vi-se va face după aceea destul dorinței voastre. Ați ales spre ajungerea țintei voastre tocmai timpul cel mai potrivit.“*

Numai în dimineața următoare, după ce ne scularăm mai târziu ca de altă dată din așternuturile noastre, puturăm vedea la ce locuință bogată ne aflăm. Prietinelu nostru Petruțu ne conduse prin mai multe odăi frumoase și bogate îndestrate și ne arăta într-una din ele biblioteca cea mare și odaia de studiat a parochului. Ferestrele erau aședate în spre cimiter și își da prilej a pute face o privire binefăcătoare în grădinița de flori și în școlă de pomi. În partea cealaltă a casei era curtea cea încăpătoare, care cuprindea în sine mai întâi o despărțitură pentru galițe, ca și care mai mare și mai frumoasă nu am mai vădit; apoi venea curtea economică, mai mărișoară ca cea dintâi; aici se aflau clădirile economice, grajdurile și șura parochială. Lângă acestă despărțitură se înșira grădina plantată cu cele mai nobile (îmbunătățite) feluri de pomi roditori, care cuprindea în sine totodată despărțământul de legumi și stupina. Grădina de pomi se afla în

partea dinspre mătă-și și era scutită de vânturile cele reci printr-un delișor în vârful căruia se afla o pădurice de stejari. Ochirea de pe acestă vârfuleț, în spre sat și în spre vălcea, era una dintre cele mai frumoase. Și într-adevăr, că această curte parochială cu toate cele ce erau în legătură cu ea, era astfel întocmită, încât fermea pe ori și cine; aici se aflau atâtea lucruri plăcute, încât te simțai pe nesimțite atras de ele.

Când priveam asupra acestui rai mititelu, etă că de-odată vedurăm o fetișoară, ce era nemu cu prietinelu nostru Petruțu, ducându o corfiță umplută cu ovăși și cucuruz (porumb); ea chemă poporul celu impenat, constătoru din găini, găse, rațe, curce, la prându. De pe biserica din apropiere sburau jos în curte la strigătul fetei mai multe sute de porumbi de totu felulu, și toate aceste animale impenate umpleau o mare parte din curte. Cine a văditu o astfel de nutrire își pôte face închipuire despre mulțimea și sgomotulu celu mare al acestor oșpeți flămânți. Prietinelu nostru studintele agronomicu, vedându această mișcare vioă, sta nemișcat și nu afla cuvinte, ca să-și dea pe față simțimentele sale de bucurie pentru întocmirea cea de totulu totu minunată a acestei curți economice. Totu astfelu, își puse elu în cugetu, va avé să fiă întocmită când-va locuința sa și cele din prejurulu ei despre cari visa elu acum. Să înțelege de sine, că trebuie să se ia și aceea în cumpănă, că la întocmirea acestei curți parochiale au lucratu de vecuri totu omeni pricepuți. Mai multu însă ca totu lucratu la întocmirea cea pre frumoasă într-ună șiră de ani parochulu de astăzi.

Privindu noi astfelu la învățătura cea mare, etă că deodată vedurăm pe doamna preotă făcându-ne semn să venim cu grabă în foisoru, ca să prândim, căci moșulu așteptă de multă vreme, nevrându a prândi fără noi. De sine se înțelege, că noi prea bucurosu am urmatu acestei plăcute invitări, și eram voioși, că puteam să facem prin fința noastră de față bunulu bătrănu o bucurie. Dându noi binețele, elu ne întinse amândouă mâinile și ne împărță bucuria lui nespasă, vedându-ne pe totu trei așa de sprinteni și voioși.

„Dragii mei“ duse, parochulu între altele, *„albinele cele sirguincioase sunt deja la lucrulu lor“,* arătându cu mâna spre florile din grădina. *„Noi asemenea trebuie să ne grăbim, ca să mergem la lucrurile noastre. Fiind-că voi tocmai așa voiți, eu, ca să vă aduceți aminte de curtea parochială din Pădurescu, o să vă facu o iconă rotundă și limpede despre viața și lucrarea albinelor, cari adună mierea cea dulce. Făcându eu această, pôte să se deșteptu în voi încă de timpuriu voi și iubire spre prăsirea și cultivarea albinelor.“*

După-ce am prândit, plecarăm să vedem mai de aproape locul unde se aflau albinele. Ajunși în apropierea acestor locuințe, cât de mare nu ne fu mirarea noastră, vedându întreaga împrejurime presărată cu coșnițe pline de albine. Coșnițele erau anume aședate într-unu cercu mărișor, în mijloculu căruia era o stupină mare, în care se aflau coșnițe și pe sub pomi, căci atătu de mare era numărulu stupilor aflători în grădina parochială din Pădurescu.

(Va urma.)

Povețe.

Pentru vacile de lapte. Adese-ori se întâmplă, că indată după fătare generalu vacilor se umflă și se întăresce. Această stare anormală nu numai că produce dureri vacilor, dăr pôte să aibă urmări rele asupra producțiunei laptelui. Umflarea și întărirea peste măsură a ugerului provine mai cu seamă din cauza curentilor reci de aer, ce se produc în grajd, de aceea acestu casu mai că

nu se observă nicu-odată vara. În totu casulu, când se ivesce, trebuie să căutăm a-lu înlătura. Mijloculu celu mai simplu este, să se mulgă vaca cu îngrijire de mai multe ori pe zi, până nu mai ese nicu o picătură de lapte și în urmă să se ungă bine ugerulu cu untu prospetu. Când umflătura totu nu trece, este bine să se spoiască ugerulu cu mocirlă de pământu argilosu (lutosu) făcută cu oțetu.

*

Vițeele mici de lapte au și ei trebuință de sare, și în lipsa ei se apucă de mănăncă pământu, lingă zidurile, etc.) Este bine să se pună la dispoziția vițeeilor sare și în același timp și unu bolovan de cretă sau de marnă, margă pământu vărosu amestecat cu humă.) Vițeele lingă și rod creta cu multă plăcere și această contribuie multă la desvoltarea scheletului (oșelor), lor devin mai puternici și mai sănătoși.

Ceva din istoria untului.

(din limba germană.)

Arta de a face untu era cunoscută și celor mai vechi popore; această se pôte vedea dela cuvântulu grecescu „buturon“ (Butter), dela care se derivă. Deși acestu cuvântu e grecescu, totușa trecut multu timp și Grecii nu au cunoscutu untulu. Poeții lor cei renumiți, Homeru, Teocrit și Euripide nu amintescu nimic despre untu, deși în poeziile lor vorbesc despre lapte și brânză. Aristotele, renumitul filosofu din anticitate, e celu dintâi, care vorbesce despre o substanță grasă, ce se află în lapte și care prin unele operațiuni devine ca uleulu. Herodotu, istoriografulu grecescu, e celu mai vechiu scriitoru care, în scrierile lui despre Științi, vorbesce despre facerea untului. Cuvântulu „buturon“ se găsește și în scrierile lui Hipocrate, care a trăit pe timpul lui Herodotu, adică prin secolulu alu cincelea a. Chr. Acestu Hipocrate ne spune, că Științii turnau laptele de epă în vase de lemn și clătinau atâtea la ele, până când grăsimea se aduna la unu loc și fiindu mai ușoară se ridica desupra, care se numia apoi „buturon“, adică untu.

Discorides (33 a. Chr.) ne spune, că în modulul susu arătat se făcea untu foarte bun din lapte de oie și de capră pe care topindu-lu îl folosiau la diverse mănări în locul uleului. Aceste până aici înșirate ne arată destul de evidentu, că untulu său arta de a face untu nu e o invențiune a evului modernu.

Grecii și Romanii întrebuințau untulu mai cu seamă în medicină, ei făceau din elu un felu de unsore. Romanii erau îndatinați a freca cu elu corpurile copiilor spre a le netezi pelea. Burgunzii îl folosiau ca pomadă sau oleu de capu. Plutarch, părintele istoriografilor din anticitate, ne spune următoarea istoriă:

O femeie din Sparta, care folosia untulu ca oleu de capu, a făcutu o vizită soției lui Dejotar; odaia unde conversau aceste femei, fiindu bine încălzită, untulu a început a se topi, și ele, din cauza mirosului celu greu, cel a pricinuitu topirea untului, au fostu silite să se despartă. Elu nu ne spune, că cu ce felu de oleu a fostu unsă acea Spartană, dăr noi cu siguranță putem dice, că a fostu unsă cu untu stătuțu (rinedu).

Creștinii cei vechi din Egyptu ardeau în lampe untu în locu de uleu. Mai târziu s'a folositu untulu spre același scopu în bisericile catolice în serbătorile Crăciunului, pentru-că se consuma pre multu oleu de olivă, și acesta era cu multu mai scumpu ca untulu. Se dice, că catedrala din Rouen are unu turnu care se numesce „turnulu de untu.“ Această numire și-a căpătat-o turnulu de acolo, că Archiepiscopulu de Rouen, în anul 1500 după Christosu, vedându lipsa oleului în decursulu postului, a datu voia a se arde în lampe

untu, însă sub condițiune, ca fiecare locitoru să-i plătescă 6 deniers din care sumă apoi s'a zidit acestu turnu. Astfelu de turnuri se mai află și în Bourges și alte orașe.

Din istoria cea mai veche a untului se vede, că Grecii și Romanii nu-l folosiau în măsură mare la pregătirea mănărilor. Unu istoriografu grecescu, care a trăit puținu timp după Herodot, ne spune despre unu banchetu, la care Tracii, spre mirarea Grecilor, măncau untu. Cei vechi mai bucurosu se folosiau de oleu. În Italia, Spania și Franca de sudu untulu s'a folosit puținu mai până în timpul de adu, mai tare îl folosiau în farmacia (apotecă) ca medicină. În Berberia, Arabii făcu untulu în modulul următor: Ei tornă laptele în piei de capră, pe cari le acă în corturile lor, și atâtea le scutură până când grăsimea, ca mai ușoară, se ridică desupra și se face untu. Dr. Chaudler observă în călătoriile sale din Athena cătră Corinth, cum făceau pe acolo untulu. Aceștia asemenea turnau laptele în piei de capră, apoi îl călcau cu picioarele și așa își făceau untu.

În Bengalia, unde omenii din cauza căldurii nu pre sunt aplecați la mănări mari ale corpului, făceau untulu așa, că mestecau simplu cu unu baston în lapte, dăr în modulul acesta puținu puteu face. În privința preparării untului par a fi favorizați locitorii din mijlocul Africii. Călătorulu Mungo-Park ne enărează, că acolo crește unu arbore cam ca stejarulu (goronulu) nostru, care ca fructu are nise nucle. Decă se ferbe în apă sêmburele acestor nucle (fructe) ese un felu de untu, care precum ne spune Mungo-Park e mai alb și cu multu mai gustos, ca acela, pe care-l a mănătu elu făcutu din lapte de vacă. Mai dice că untulu acesta de nucle stă fără sare ani întregi fără de a se rinceși. Locitorii de pe acolo îl numesce *shea toulou* sau untu de arbore, și-l folosesce mai la toate mănările.

Prelucratu de

Timoteu Rațiu,
agronomu.

Din traista cu minciunile.

Roibulu m'a furatu pe mine.

Unu țiganu furase unu cal și voia să-l duca la țergu, ca să-l vândă. Pe drumu îl întâlnește stăpănu calului și punându mâna pe el, îl duce la judecată. Judecătorulu îl întreabă indată, că de ce a furatu calulu?... Da țiganulu: *„Eu nu l'am furatu, Măria Ta, sărutuți tălpile, că i-am făcutu destul semn cu clopulu și i-am flueratu, cum am știutu eu mai bine, ca să nu vie la mine, și elu totu a venit... Să veți, cum a fostu istoria, Măria Ta, mănca-ț-ași curcanii! Eu mă suisem într-unu plop, să mănă vre-o două plôpe, când îl aduce hălu cu corne pe roibulu tocmai sub plopulu cu pricina. Elu nicu una, nicu două, începe să se frece de plop, și iacă posna!.. Picioarele-mi alunecă, și cațu de pe crengare pe crengare, până la calu pe spinare. Eu îi dau călcăie, să stea, dăr roibulu bustrășu totu mai tare fugu cu mine, și acum, Măria Ta, omulu ăsta mă năpăstuesce, că i-ași fi furatu eu calulu, când e cu ochi, cu sprâncene, că harumul de roibu m'a furatu pe mine!“*

L'a luat alt-cineva.

Unu țiganu se bolnăvise rău și era aproape săși dea sfârșitul. Vedându Rîpa, fiulu său, că nu e glumă cu dada, se duse la popa și-l chemă să-l cuminece. Popa veni, și după-ce-l cuminecă pe bătrănu, vedându cum stau lucrurile, duse cătră țiganulu celu ténér:

„Hei, ciuhosule, e rău; imi pare, că va lua Dumnezeu pe bătrănu!“

„Da cum se pôte, părinte, una ca asta?... Cum să-l ia, fără să ne'ntrube pe noi nimic, par-că n'am fi și noi pe-ai?“

"Nu ia, ciuhosule, fără să mai întrebe pe nimenea. Se cunoște cum se cade, că n'o s'o mai ducă multă!"

"Dăr se te întrebă ceva, Sfinția Ta!.. N'am pute face cum-va cu Dumneșeu drăguțul, să mai cinstescă bătrânului măcar încă vre-o trei, patru ani?"

"Ba putem!" duse popa, care nu prea era om de omenia și care simțise, că Țiganii sunt cu dare de mână.

"Și cum se facem, Sfinția Ta, alduescă-te Heliu de s'su, ca să nu lă trimitem pe bietulă dadă așa de curându cu scânduri de vândare pe altă lume?"

"Iată ce trebuie să faci", grăi hoțul de popă: "La cu tine o sută de zloți bani răi, du-te cu ei în pădure, unde faceți voi cărbuni, și îngropă-i acolo în vatra focului. Apoi pune-te în genunchi și lă rogă pe Dumneșeu să ți spună câți ani mai pôte da bătrânului."

Cum plecă popa, bietulă Ripă și băgă în șerpară suta de zloți și tunde-o spre pădure. Ajungându la cărbunăria, îngropă banii în vatra focului, apoi se puse în genunchi și, ridicându ochii spre cer, întrebă: "Spune-mi derept, drăguț Dómne, câți ani îi dai dadei pentru astă sută de zloți?"

Mișelul de popă se duse în pădure înaintea Țiganului și se ascunsesse într'o scorbură din apropierea cărbunăriei. Vădendu, că Ripă a îngropat banii unde-i spusese el, și auzindu întrebarea cioroiului, răspuse cu glas prefăcut: "Fii pe pace, fiule, și întorče-te acasă, tată-tău mai trăesece de bună-semă încă trei ani de zile!"

Să fi vedutu bucuria pe bietul Țigan! Săria și juca ca un nebun, și-i bătea călcăele, de gândeai, că acum dă sângele din ele. Și totu așa, sărind și jucându, se întorșe până aproape de bordeiu. Când se între în bordeiu însă, etă că-i ese înainte soru-sa Ciurciulina și-i spune plângendu și tânguindu-se, că l'a luat Dumneșeu pe bătrânul.

Da Țiganul: "Taci la cătranu, Ciurciolino, că nu scii ce grăesci. Trebuie că l'a luat alt-cineva, că cu Dumneșeu drăguțul am vorbită adinorea în pădure și mi-a spusă, că-i dă de bună semă încă trei ani de zile!"

Să-i se potrivescă bine.

Unu Țiganu veni la popa și-l rugă să facă unu sărindaru pentru sufletul tată-său.

"Să-l faci mai mare, Sfinția Ta", duse cioroiul, "că dada, Dumneșeu să-l ierte, era omă înaltă de felul lui șavea o ghiabă (umflătură) în spate câtă fundulă ceeunului.... Vedți, să-i se potrivescă bine sărindarul, alduiască-te Dumneșeu, cinstite părinte!"

Sandu.

Să cumpănescă pe altul.

Boierul hotărise, ca Țiganul să fie spânzurat, pentru-că fusese te miri ce.

Acesta însă nu-i venea Faraonului nică decâtă la socotelă, merge deci la boier să capete iertare.

"Apoi Măria-ta, ai milă de bietulă de mine și nu lăsa ca să-mi pună lațul în gât pentru-că, dău, mi-egroză, fiindcă n'am mai pățit'o de când sunt. În locul meu fi bun și cumpănescă pe altul, că ți faci o tamiță" de s'a mira lumea și țera de frumșetea ei!

N'ar ave noroc de el.

Țiganului îi murise singurulă purădă ce-lă avea. Atăta jale și supărare nu s'a mai vedutu în laia țigănescă, cugețai, că unu fecior de craiu s'a stinsu.

Când l'nmormântare, moșu-popa hai să-l îmbunescă după obiceiul nostru românesc, că uite, mēi Jolde, Dumneșeu face aceea ce voesce, și-a luat co-

1) Din "Ardeleanulă glumeșă" seu 101 de anecdote populare, adunate și întocmite de Gr. Sima ală lui Iónu. Cartea va eși de sub tipar în zilele aceste la W. Krafft, librăr în Sibiu și se va vinde cu 50 cr. esemplarul.
2) Său

pilulă, fiindcă i-a fostă dragă, n'are să ți pară rău....

"Nică vorbă! de dragă, dragă i-a fostă! N'ar ave noroc de el!" îi taiă vorba Țiganul.

MULTE ȘI DE TOATE.

Bucuria părinților.

Invătătorul: "Ce rânduială este acesta? Copilulă D-tale a trecut de șese ani și încă totu nu-lă trimiți la școlă?"

Țăranul: "Ai dreptate, domnule învățător, frumôsă și blăstămată rânduială mai este și asta. Părinții nu mai pot fi stăpani pe copiii lor. Până când sunt de șese ani îi pot purta în brațe și pot îngriji de ei; atunci ilă ia dascălul, după aceea preotul, apoi împăratul la muștră și abia scapă de aici și iată-i, că ajungu sub papucii femeilor."

Dar eu n'o cred.

Unu inspector școlar, despre care diceau gurile rele, că privesce une-ori pre afund în sticlă, luă parte la esamenul unui învățător, despre care omēii răi lățisera asemenea faime.

Esamenul reeși bine și spre deplina mulțumire a inspectorului. Acesta își și exprimă mulțumirea s'a față de învățător, adause însă: "Dăr uite, domnule Sticleanu, omēii dicit, că D-ta uneori privesci prea adēncă în sticlă." "Prea onorate domnule inspector," răspuse în grabă învățătorul, "totu aceeași dicit omēii și despre D-vostră, dăr eu n'o cred."

Așu păpa-o totă.

Unu învățător esplicase școlarilor noțiunea: dreptate și nedreptate. Vrēndu să se încredințeze, decă școlarii l'au înțeleșu sēu nu, provocă pe unul dintre ei și îi duse: "Ia semă, Ioniță, la ce te voiu întreba. Decă fratele tău celă micu ar primă dela mamă-ta o peră sēu o bucatică de pâne cu cârnaț și tu i-ai lua-o, ce ai face tu atunci?"

Ioniță: "Așu păpa-o totă!"

Nu vorbesci sincer.

"Fii bun și imi dă 10 fl." — duse unu tineru ușuratică cătră prietinulă sēu, cunoscută ca omă cruțător.

— "Nu-ți dau nimică", răspuse acesta, "și numai din cauză, fiindcă nu vorbesci sincer."

— "Cum așa?"

— "Decă ai vorbi sincer, ai trebui să dicit: "Te rog, fi atăt de prost, și imi dă 10 fl."

Ca flóre vei fi mai de omenia.

Unu grobianu cu numele Mugur scrișe redactorului unui diar: "M'am săturat de atăta așteptat după rēpsunșul D-Tale; până când să mai totu aștept?" Redactorul îi rēpsunșe: "Până când vei înflori; ca flóre vei fi pôte mai de omenia."

Decă m'ar fi mușcată cu cōda.

Unu țeranu omorise cu cōsa cănela unu domn, care voia să-l mușce. Chematū înaintea judecătoarei, fu întreat, că pentru-ce nu s'a apēratu cu toporiștea (cōda) cōsei.

"Eu m'aș fi apēratu" rēpsunșe țăranul, "decă cănela ar fi voită să mă mușce cu cōda și nu cu colții."

Unu vis.

Regele Fridericū Wilhelm II purta rēșboiu contra Franciei la 1792 și oștirea sa nu prea sta bine. Într'o nōpte regele visă, că în camera sa ar fi venită trei șoreci: unul slab, altul gras și alu treilea orb. Regele povēști acestu visu generalilor săi, exprimādu-ș i dorința, ca cineva să-i talmăcescă visul; unu generalu îi rēpsunșe, că în regimentulă sēu are unu soldat, care se indeletnesce cu talmăcirea visurilor.

Regele trimise după unu soldat și-i povēști visul. Soldatul spăriat se rugă să fiă scutit de talmăcirea visului,

căci se teme să nu supere pe regele, dăr acesta stărui și soldatulă talmăci visulă ast-fel: Șorecele slab este oștirea prusiană, ce mōre de fōme; șorecele gras însemnă furnisori (liferanții) armatei, carl se îmbogățesc și se îngrașe din banii regelui; șorecele orb este însuși regele, care nu vede nică una, nică alta. Cine cunoște istoria acelei campanii scie, că acestu Iosif prusianu a talmăcită fōrte bine.

Calendarul septemănei. Table with columns for date, day of week, and corresponding calendar names (Julian, Gregorian, Sorele).

Tergulă de rimătoru din Steinbruch. La 6 Mai n. starea rimătorilor a fostă de 157.728 capete, la 7 Mai au intrat 1226 capete și au eșit 1008, rămânēndu la 7 Mai unu număr de 157.946 capete. — Se noteză: marfă ungurēscă veche, grea dela — până la — cr. — marfă ungurēscă tineră grea dela 53 cr. până la 54 cr., de mijloc dela 52 cr. până la 53 cr. — ușoră dela 51 cr. până la 52 cr. — marfă țerănēscă grea dela — până la — cr. — de mijloc dela 52 până la 52 1/2 cr. — ușoră dela 50 cr. până la 51 cr. — Marfă de România, de Băkonja grea dela — cr. până la — cr. transitu ușoră dela — cr. până la — cr. inșe transitu ușoră dela — cr. până la — cr. transitu dōe țepōsă grea dela — cr. până la — cr. transitu mijloc dela — cr. până la — cr. Marfă sērbēscă grea dela 52 53 cr. transitu mijloc dela 51 1/2 — 52 cr. transitu ușoră dela 50 — 51 cr. — Porci îngrașat de unu an dela — cr. până la — cr. îngrașat cu eucuru dela — cr. până la — cr. îngrașat cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântărită la gară cu 4/2.

Bursa de mărfuri din Budapeșta dela 8 Mai 1889

Table of market prices for various goods like flour (Săminte) and oil (Soiulă) with quality and price per unit.

Table of exchange rates (Cursulă) for various currencies and commodities like wheat and oil.

Table of market prices for Brașov (Cursulă piēței Brașov) including exchange rates for banknotes and gold.

Ruble ruseșc 5% 98.50 99. Ruble ruseșc 925. 926.1/2 Discontulă 6 1/2 — 8% pe anu.

Table of stock and bond prices (Cursulă la bursa de Viena) for various securities and currencies.

Table of private loan prices (Cursulă losuriloră private) for various banks and financial institutions.

Bursa din Bucureșci din 9 Mai

Table of exchange rates and bond prices (Bursa din Bucureșci) for various financial instruments.

Nou abonamentu

Advertisement for 'GAZETA TRANSILVANIEI' newspaper, including subscription rates for different regions.

Advertisement for 'Abonamente la numerele cu data de Duminecă' with subscription details for the paper.

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 p. Meter — glatt und gemustert (circa 2500 versch. Farben und Dessins).

Gestreifte und karrirte Seidenstoffe von 80 kr. bis fl. 6.35 p. Met. — (ca. 650 versch. Dess.) — versch. roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Anunț.

Subsemnatul am onore a încunoscința pe onor. publică că am înființat o

CÉSORNICĂRIA

în localul din

Strada Căldărarilor No. 531,

unde mă voiu sili a lucra bine și efiniu.

Totodată facu cunoscutu, nu numai că n'am desfăcutu în **TURCHEȘIU** negoțulu meu de **MANUFACTURĂ, BĂCĂNIA** și **TORTURĂ**, ci din contră l'am măritu și că ilu portu mai departe sub firma mea și sub conducerea consortei mele și a cumnatului meu.

Cu înaltă stimă
A. Reichenberg
Césornicar.

69, 3-2

Picăturile de stomachū MARIAZELLER,

care lucră escelentū în contra tuturorū bōlelorū de stomachū.

Neîntrecute pentru lipsa de apetitū, slăbiciunea stomachului, respirațiunea cu mirosū greu, umflare (vēnturi), răgăleā acrā, colicā, catarū de stomachū, acrēleā, formarea de pētrā și năspū, producerea escesivā de flegmā, gālbinare, greață și vomare, durere de capū (dēcā provine dela stomachū), cārcei la stomachū, constipațiune sēu incuare, încār-carea stomachului cu māncārī și bēuturi, limbricē, suferințe de spinā, ficatū și de haemorhoide. — Prețulū unei sticle dinpreună cu prescriereade întrebūnțare 40 cr., sticla indoitū de mare 70 cr.

Espeđiția centralā prin farmacistulū
Carl Brady, Kreamsier (Moravia.)

Picăturile de stomachū Mariazeller nu sūntū unū remediū secretū. Pārțile conținătore sūntū arătate în prescrierea de întrebūnțare, ce se aflā la fie-care sticlā.

Veritabile se aflā mai în tōte farmaciile.

Avertismentū! Picăturile de stomachū Mariazeller se falsificā și se imitēzā de multe ori. — Ca semnū, că sūntū veritabile, servece invēlītōrea roșiā provēdūtā cu marca de protecțiune de mai susū, și afarā de aceșta pe fiecare prescriere de întrebūnțare, ce se aflā la fiecare sticlā, trebue sē fie arātātū, că aceșta s'a tipārītū în tipografia D-lui H. Gusek în Kreamsier.

Veritabile se aflā: Brașovū, farmacia *Franz Kelleman*, farmacia la „Biserica Albā”, farm. *I. Goos*; farm. *Iul. Hornung*; farmacia *Ferdinand Iekelius*; farm. *K. L. Schuster*; farm. *Heinrich G. Obert*; farm. *Ed. Kugler* la „Higiea”; fa m. *G. Iekelius* în Hoszufalu.

Băile Tușnadū: farmacia *Alex. Dobay*. Cōhalmū: farm. *Ed. Melas*, farmacia *E. Wolff*, Feldiōrā: (Marienburg), farm. *Wil. Schneider*. Fāgārāșū: farm. *v. Bildner*, farm. *Hermann Sz. Szt. Gyōrgy*; farm. *Val. Beteg*, farm *Barabās Fer.* 13,52-7

Avisū d-lorū a bonați!

Rugām pe d-nii abonați ca la reînōirea prenumerațiunei sē binevoiascā a scrie pe couponul mandatului postalū și numerii de pe fāșia sub care au primitū țiarulū nostru pānā acuma.

Administraț. „Gaz. Trans.”

EFTINŪ DE MINUNE!

56,6-5

trimete în tōte părțile cu NACHNAME următōrele mārfuli calitatea cea mai bunā cu unū prețū cātū se pōte de scāđūtū.

Versandt-Geschäft
„zur ungar. Krone“.

DAS ERSTE WIENER Versandt-Geschäft

„zur ungar. Krone“.

Numai 7 fl. 85 cr.

costā unū orologiu cu **PENDULĂ** frumosū impodobitū.

cu 5 ani garanțiā.

Aceste orolōge cu pendulā sūntū așēdate într-unū dulapū de nucū sculptatū ce este de o lungime de 1 Metru și de o lățime de 35 centimetri montatū, e provēdūtū cu o tablā de sticlā, finū poleitā și are unū

mechanismū aprōpe in u nabilū.

Spirala duplā, secundariulū bine regulatū, așa că acestū orologiu este neîntrecutū în mersulū sēu și totodată servece și ca mobilā frumosā.

Lădița în care se împachetēzā este socotitā cu prețū de 70 cr.

Numai 2 fl. 50 cr.

costā unū frumosū orologiu de pārete cu deșteptātōrū cu clopotū, în prevasū de lemnū de nucū, cu o tablā de cifre ce singurā luminēzā, merge bine și deșteptā regulatū.

Numai 3 fl. 90 cr.

costā unū orologiu deșteptātōrū de bronzū, e de aurū francesū, cu unū sunetū curatū, o podōbā pentru ori și cine pentru casā și călētōriā cu unū mechanismū neruinabilū.

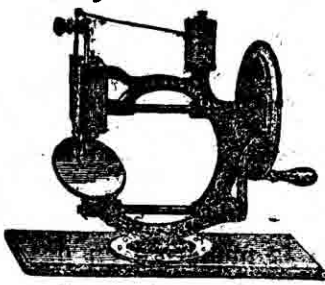
Numai 4. fl. 50 cr.

costā unū cēsornicū de buzunarū cylindru de argintū-nikel cu mașinariā regulatā și cu invēlītōre guilochatā, frumosū provēdūtā deasupra cu sticlā netedā.

Numai 5 fl. 25 cr.

costā unū cēsornicū remontoir de argintū-nikel fără cheiā, este de trasū la scārītā, cu arātātōrū de secunde regulatū, sticlā netedā și cu aparatū mechanicū de arātātōrū. Mai departe același remontoir de argintū veritabilū de 13 loți fl. 8.50.

Mașini de cusut pentru familiā

de construcțiunea cea mai nouā costā în locū de 15 fl. acum numai **5 fl. 50 cr.**

Eu garantezū pentru prestațiunea și cusătura frumosā și regulatā a acestei mașini de cusutū pentru mână. Ea funcționezā iute, frumos cōse ori-ce stofā grōsā ori finā și face împunsāturi mai dese, ori mai rarī, dupā voințā, este construitā din materialū solidū și bunū și se vinde dinpreună cu tōte rechișitele necesare.

Tōte cu cāte 97 cr.

97 cr. 1 Pālāriā de bār. din pislā mōle în tōte colorile.	97 cr. 1 cămașā bār-bătēscā din Chiffon finū, Creton sēu Oxford.	97 cr. 1 pantalonū de bārbați depā-nurā de casā durabilā.	97 cr. 12 bucați bātiste de buzunar cu bord.
97 cr. 1 cămașā de damā cu broderie, de Chiffon.	97 cr. 3 pārechī de ciorapi de dame, calitate bunā.	97 cr. 1 pantalon de dame cu broderie, Chiffon finū.	97 cr. 1 pieptārașiu desū cu căptușēla pārōsā
97 cr. 1 pānzātūrā bunā de masā, albā, Damast ori coloratā.	97 cr. 1 corsetū de nōpte cu broderie, de Chiffon finū.	97 cr. 1 pieptārū de lānā pentru domni sēu dame.	97 cr. 6 ștergare mustra-Carro
97 cr. 1 cārpā, completā, mare, gata.	97 cr. 6 șervete albe ori colorate Mustrā-Damastū.	97 cr. 6 cārpe de vase cenușii vērgate.	97 cr. 1 cārpā lungā de 1 cotū diferite colorī
97 cr. 1 pipā de spumā de mare cu coperișiu.	97 cr. 1 covorū de patū Stofalute frumosū desenatū.	97 cr. 1 cārpā de invēlīt pentru dame, 7/8 mare, căldurōsā	97 cr. 1 aparatū de focū mechanicū, sē aprinde singurū.
97 cr. 1 Evantai de damā ornatū cu desemnuri și modern.	97 cr. 1 Cigaretā de spumā de mare.	97 cr. 1 Ciubucū cu țēvā de vișin.	97 cr. 1 medalionū fasonū nou cu pietri
97 cr. 12 linguri de cafea argintū curat London-Britt.	97 cr. 1 lanțū de cēs de aurū pre-paratū cu joujou.	97 cr. 1 inel cu Brillant imitat cu pietri.	97 cr. 6 linguri de prānđū de argint London-Britt.
97 cr. 1 Braceletā bātutā cu pietri.	97 cr. 2 feenice de argintū curat London-Britt.	97 cr. 1 castronū de supā argintū curat London-Britt.	97 cr. 1 pantalonū de lānā (sistemū Jäger) de bārbați.
97 cr. 6 pārechī de bātiste unicolorē sēu colorate.	97 cr. 3 cușite de masā argintū London-Britt.	97 cr. 6 furculițe franceze argintū London-Britt.	97 cr. 1 cutiōrā pentru zaharū argintū-London-Britt.

Numai fl. 3.50

unū costumū gata de Dame

Din Materi (stofe) de Boston în mū și mū de desemnuri dintre cele mai nouē și frumosē intrecēndū una pe alta în gingāșiā. peste totū fantasiā plăcutā, sēu cu floricele, cu bobite, sēu cu cuburi, s'au confecționatū costume de Dame pentru sezonul de primāvarā și de varā 1889, și pentru a vinde curēnd provisiunea cea mare costā numai fl. 3.50 unū

Costomū pentru țarā

gata și complectū gingāșū adjustatū, asemānātōrū desemnului d'aci, costāndū d'into rochiā (pōle) suficiētū de mare și de largā, garnisitā cu trei rēnduri de plissē, și o taliā (Blusā) potrivitā și frumosū formatā. Lacomandē ajunge a arāta ca măsurā staturā persoanei dēcā este mare, mijlociā sēu micā.

1 bucatā 30 coji pā-nurā de munte fl. 5.50.	1 bucatā 30 coji Chiffon fl. 5.50.	1/2 duzinā cārpe albe de inū 90. cr.
1 bucatā 30 coji atlas bunū Gradl fl. 6.50	1 bucatā bunā coloratā de materie pentru patū fl. 6.50	6 bucați cārpe de in 3 coji lungime 2 coji lārgime fl. 8.50
1 bucatā 30 coji Barchent-albū fl. 6.50	1 duzinā de cārpe de buzunar cu margine coloratā fl. 2.25	1 garniturā Boureut din stofā finā Bouret fl. 10.
1 garnit. color. de cafea, 1 pānzāt., 6 șervete. fl. 2.25.	1 duzinā de ștergare de inū fl. 2.50	1 restū de covorū 6 metri 2 fl.

630 bucați OGLINĐI DE PĀRETE cu pervasuri aurite

pompoșe și mari, din lipsa de spațiu trebue a fi delāturate cātū ma curēndū, și de aceea trebue sē se vēndā cātū timpū va dura provisiunea bucatā cu prețulū fabulosū de efiniu de

numai fl. 1.90

Aceste oglinđi minunatū de frumosē, carl arātā luminosū și curat, sūntū cu pervasuri pompoșū aurite și cu arabescuri bogatū impodobite, cam 55 centimetri de înalte și 40 centimetri late, o podōbā pentru fie-care locuințā, pentru aceea sē nu întrelase nimenea de a face comanda cātū mai curēndū. — Lada și embalagiulū făcutū cu îngrijire se socotesc în prețulū costului de numai 50 cr.

fl. 2.50 Perdele de iutā

fine și complete pentru o ferēstrā.
Invēlitori de masā și de patū

din ripsū finū, lucrate în colorile cele mai frumosē cu bordure (chenare) în mai multe colorī și desennuri de flori, în adevērū modele frumosē și cu prețulū fabulosū de efiniu de numai

1 fl. 65 cr.

bucata. Invēlitorile sūntū pe margini tivite cu ciucuri frumosū colorați și la cele 4 colțuri atirna ciucuri mari de plusū.

Numai întēmplare!

Luāndū în primire dreptū platā 1600 bucați

Pantalonī bārbațesci

eleganți, gata, durabili pentru primāvarā și varā sūntū silitū pe cātū timpū va dura provisiunea a vinde cu bucatā sēu en-gros cu următōrele prețuri fabulosū de efine:

1 Cualitate: Pentru varā numai fl. 1.90	2 Cualitate: Pentru primāvarā numai fl. 3.25
---	--

Toți pantalonii sūntū confecționatī dupā jurnalulū celū mai non din stofele cele mai bune, eleganți și modernī, în tōte colorile dorite Asemenea se aflā și Costume bārbațesci complete în ori-ce mārime în 3 diferite calități, și adecā rociū pantalonī și giletā.

1 Cual. imit. de Kammg. p. varā spālāt fl. 5.50.

2. Cual. costumū din stofa de Brūnn mo- dērnā fl. 7.50.

3. Cual. cost. escesiv. lēnte d. stof d'Rei chenberg fl. 9.50.

Pardesiuri pentru primāvarā a fl. 8, 10 și 12 fl. Dreptū măsurā pentru pantalonū este suficiētū a arāta lungimeā dintre croaci și grosimea burtei, pentru roși pardesiu grosimea pieptului și lungimeā mânăilor

Fiā-care comandā, fiā cātū de micā, sē se facā cu precisiune și îngrijire. Ce nu'i place cuiva sē ia înapoi, sē pōte schimba, sēu se reîntōrcū paralele. Comandele sūntū a se adresa la

Versandt-Geschäft „zur ungar. Krone“, Wien, 5. Bezirk, Rüdiger-gasse Nr. 112.